

Vragen staat vrij

Veelgestelde vragen over
geloof en leven

Handreiking voor geloofsgesprekken
op de @Home groepen van het
Fonteinwerk, Harderwijk.
Seizoen 2024-2025

Sjaak Biewenga

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Vragen staat vrij	4
2. Wat zegt de Bijbel over geld?	7
3. Waar vind ik rust?	10
4. Zie je mij?	13

Inleiding

“Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan. Want ieder die vraagt ontvangt, en wie zoekt vindt, en voor wie klopt zal worden opengedaan.” Met deze woorden nodigt Jezus ons in Matteüs 7:7-8 uit om onbevangen al onze vragen te stellen en te zoeken naar antwoorden.

Vragen hebben we allemaal. Op grote levensvragen als ‘Wie ben ik’ & ‘Wat geeft mijn leven zin?’ moeten we gedurende ons leven allemaal een antwoord zoeken. Maar misschien heb je ook wel vragen over het geloof, of rond de Bijbel. Vragen als: ‘Hoe kan ik Jezus volgen in mijn leven?’, ‘Doet God vandaag nog wonderen?’ Hoe zou het in de hemel zijn?’ of ‘Wat zegt de Bijbel over geld?’.

Deze vragen, en nog veel meer, gaan we het komende seizoen bij Fonteinwerk gewoon maar eens stellen. Zodat we samen op zoek kunnen naar de antwoorden.

Dit zullen we met name gaan doen in de Fonteindiensten. Elke dienst pakken we een veelgestelde vraag op. Daarnaast zal er een boekje komen die gebruikt kan worden op de @home groepen, waarmee je samen met elkaar door kan praten over een aantal vragen die ook in de diensten terug zullen komen. Zo wordt het echt een jaarthema om met elkaar mee aan de slag te gaan.

Aan de hand van het boekje wat je nu leest, gaan we een aantal van de vragen verder uitdiepen en persoonlijk maken. Ik heb handreikingen geschreven om samen met anderen over door te spreken. De @homegroepen zijn de ideale plek om dit te doen. Zit je nog niet bij een @homegroep? Meld je dan snel aan. Dat kan het makkelijkst via Team Verbinding, maar een berichtje aan mij mag ook, dan geef ik door.

Het boekje is bedoeld om te helpen een goed gesprek te voeren. Het is een middel, en geen doel op zich. Sommige vragen zullen beter aansluiten bij jou

en je groep, en andere vragen minder. Dat is oké. Gebruik rustig wat voor jullie behulpzaam is.

Alle vragen zijn zo gesteld dat er geen 'goed of fout' antwoord is. Het gaat steeds om je eigen verhaal, je eigen geloof, je eigen leven. Belangrijke voorwaarde om de geloofsgesprekken te laten slagen is dan ook om vooral naar elkaar te luisteren. Het is beter om geen discussies aan te gaan, maar wel te luisteren naar het antwoord van een ander en waar nodig door te vragen naar extra toelichting of verdieping. Zo kunnen we samen van elkaar leren en samen de blik op God richten om van Hem te leren.

Veel zegen gewenst bij het gebruik van deze handreikingen.
Sjaak Biewenga

1. Vragen staat vrij

Inleidend

- a) Om een goed persoonlijk geloofsgesprek te houden, is het belangrijk om van elkaar te weten hoe jij je op dit moment voelt. Ben je gespannen, heb je er zin in, heb je een drukke dag gehad of juist een relaxte? Kortom: hoe zit je hier? Deel kort met elkaar wat voor jou belangrijk is dat de anderen weten. Het is niet de bedoeling dat je hierover uitgebreid in gesprek gaat met elkaar, maar wel dat je liefdevol rekening kunt houden met elkaar. Als je elkaar nog niet goed kent, bijvoorbeeld omdat je in een nieuwe gespreksgroep zit, neem dan ook de tijd om jezelf even voor te stellen aan elkaar.
- b) Bid God of Hij met zijn Geest aanwezig wil zijn bij dit geloofsgesprek.

‘Vragen staat vrij’ is het thema waar we dit jaar mee aan de slag gaan. Sommige mensen zullen dat vanzelfsprekend vinden. Misschien ben je gewend om je makkelijk te uiten en snel je vragen te stellen. Maar misschien ook wel niet, ben je gewend je vragen voor je te houden, je niet te uiten, onder het mom van: ‘kinderen die vragen, worden overgeslagen’.

Gespreksvraag

- Hoe zit dat bij jou? Ben jij iemand die makkelijk vragen stelt en zegt wat je op je hart hebt? Of vind jij het lastig om vragen te stellen en jezelf te uiten?
Als je het moeilijk vindt om te vragen: wat maakt dat je dit lastig vindt?

Lees: Matteüs 20:20-34

In deze verzen worden verschillende vragen aan Jezus gesteld. De moeder van de leerlingen Johannes en Jakobus vraagt Jezus of haar zonen de ereplekken in zijn koninkrijk mogen krijgen. En de twee blinde mannen vragen aan Jezus om weer te mogen zien.

Twee hele verschillende vragen. Met twee verschillende antwoorden: ‘nee’ en ‘ja’. Maar beide vragen mogen er zijn. Twee keer nodigt Jezus nadrukkelijk uit

om de vraag te stellen. Vers 21: “Wat wilt u?” en vers 32: “Wat wilt u dat Ik voor u doe?”.

Blijkbaar is de vraag op zich sowieso welkom bij Jezus, ongeacht het antwoord.

Gespreksvraag

- Stel je voor dat Jezus naast je zit en ook jou uitnodigt: “Wat wil je? Vraag maar”, wat zou je Hem dan willen vragen? Neem eerst de tijd om dit voor jezelf te bedenken, en deel het daarna (als je wilt in de groep).

Lees: Lucas 11:5-13

In Lucas 11 geeft Jezus onderwijs over het gebed. Nadat Jezus zijn leerlingen het Onze Vader heeft geleerd vervolgt Hij met een les over ‘vragen’. Wij worden uitgenodigd om ons gebed te gebruiken om al onze vragen aan Jezus te stellen met de belofte dat als je vraagt, er gegeven zal worden (vers 10) en dat bovenal de heilige Geest je gegeven zal worden als je daarom vraagt (vers 13).

Let wel: Jezus belooft niet dat Hij altijd exact datgene zal geven wat wij precies vragen. Zoals Johannes en Jakobus uit de eerder gelezen Bijbeltekst niet kregen waar ze om vroegen (ereplaatsen aan Jezus’ linker en rechterhand). Maar Jezus gaf hen wel iets in antwoord op hun vraag. Hij gaf hen een wijze les over Zijn cadeau aan hen: namelijk dat Hij is gekomen om “te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen” (Mat. 20:28). En waarschijnlijk hadden Johannes en Jakobus dát veel harder nodig, dan de ereplaatsen die ze vroegen. Wij mogen erop vertrouwen dat God altijd op een of andere manier antwoord geeft op de oprechte vragen die we in gebed aan Hem stellen. Het is aan God hoe hij daarop antwoord.

Opdracht

- Pak de vraag die je eerder op hebt geschreven om aan Jezus te stellen erbij. Kan en wil je deze vraag ook daadwerkelijk aan Hem stellen?

Zo ja: neem de tijd om samen met elkaar te bidden. Spreek om de beurten hardop de vraag uit die je aan Jezus wil stellen. Doe dit kort en krachtig, geen hele verhalen, stel gewoon één voor één je vraag. Sluit het gebed af met het gezamenlijk bidden van het Onze Vader.

Bewaar de vragen die gesteld zijn (tip: laat 1 secuur iemand ze allemaal opschrijven en ze bewaren). Later in het jaar blikken we nog een keer terug om te kijken of en hoe er antwoord is gekomen.

Afrondend

- a) Zing of luister naar 'Geen afstand' van Eline Bakker of naar Psalm 81:9 (berijming: liedboek).
- b) Kan je in vrede uit elkaar? Wanneer je op een persoonlijke manier met elkaar over het geloof spreekt, kan het soms zijn dat je (onbewust) bepaalde gevoeligheden bij elkaar aanraakt die nog niet voldoende uitgesproken zijn. Ook kan het bijvoorbeeld zijn dat je er tijdens het afrondende gebed achter komt dat je nog iets had willen zeggen, vragen of toelichten. Kortom: zijn er dingen die nog benoemd, gevraagd of uitgesproken moeten worden? Zo ja, neem hier de tijd voor voordat je uit elkaar gaat. Zodat je echt in vrede uit elkaar kunt gaan.

2. Wat zegt de Bijbel over geld?

Inleidend

- a) Om een goed persoonlijk geloofsgesprek te houden, is het belangrijk om van elkaar te weten hoe jij je op dit moment voelt. Ben je gespannen, heb je er zin in, heb je een drukke dag gehad of juist een relaxte? Kortom: hoe zit je hier? Deel kort met elkaar wat voor jou belangrijk is dat de anderen van je weten. Het is niet de bedoeling dat je hierover uitgebreid in gesprek gaat met elkaar, maar wel dat je liefdevol rekening kunt houden met elkaar.
- b) Bid God of Hij met Zijn heilige Geest bij jullie aanwezig wil zijn tijdens dit geloofsgesprek. En/of luister met elkaar naar het lied 'Maak ons hart onrustig God', Opwekking 805.

Wereldwijd heeft bijna 1 op de 10 mensen chronisch honger, omdat ze niet genoeg geld hebben om voldoende eten te kopen. En ook in Nederland hebben 450.000 mensen te maken met voedselarmoede. Tegelijk hoort de gemiddelde Nederlander bij de rijkste 3% van de wereldbevolking.

De verschillen tussen arm en rijk zijn groot. De meesten van ons horen bij die rijksten procenten van de mensen op aarde. Je kan je jezelf luxes veroorloven als een woonhuis hebben, op vakantie gaan, of een 2^e auto hebben. Als dat voor jou geldt, ben je dus rijk en heb je meer geld dan je nodig hebt.

Maar misschien hoor jij ook wel bij die groep Nederlanders die te maken heeft met armoede. Je kunt maar net de eindjes aan elkaar knopen. Voldoende gezonde groente en fruit kopen is niet haalbaar, omdat het duurder is dan ongezond voedsel en je maakt je zorgen over of er wel geld is om je kinderen een goede toekomst te geven.

Gespreksvraag

- Hoe zit het bij jou? Maak jij je zorgen over geld, omdat het soms moeilijk is goed rond te komen? Of heb jij juist meer geld dan je eigenlijk nodig hebt?

Lees: Psalm 10

In deze Psalm wordt een 'rijke' persoon beschreven in vers 3-12. De kern van het probleem van deze rijke is dat hij zijn blik afwendt (vers 10). Hij ziet de armoede om zich heen niet. Of beter gezegd: hij wil het niet zien. Hij wil niet zien dat zijn rijkdom ten koste gaat van de zwakke, kwetsbare en arme medemens.

Ook in onze tijd is er een verband tussen de rijkdom van de gemiddelde Nederlander, en de armoede van kwetsbare medemens. Veel van de spullen die wij gebruiken worden voor een hongerloon en onder erbarmelijke omstandigheden geproduceerd in verre landen. Wij leven over het algemeen in overvloed, terwijl anderen tekort hebben. Terwijl we leven op een aarde die meer dan genoeg kan voortbrengen voor alle mensen, als het maar eerlijk verdeeld zou worden.

Gespreksvraag

- Als je eerlijk naar jezelf kijkt. Zou het kunnen dat Psalm 10 óók over jou gaat? Zijn wij ook mensen die 'onze blik afwenden' van het onrecht in deze wereld? Houden we liever onze eigen rijkdom in stand, dan zelf in te leveren om te werken aan een rechtvaardige wereld?

God heeft wél oog voor de arme en de zwakke. In Psalm 10:14 lezen we dat Hij hen wél ziet. De weerloze mensen die door de rijken van deze wereld niet gezien en geholpen worden, mogen op God vertrouwen. Hij komt hen te hulp. Bijbels gesproken gaat 'zien' over meer dan alleen met je ogen iets zien. Het gaat erover dat je je hart openstelt, je laat raken, in beweging komt voor dat wat je gezien hebt. Zo komt God in beweging om voor de arme en zwakke op te komen. Zijn hart gaat naar hen uit.

Gespreksvraag

- Op welke manier zou jij jezelf kunnen oefenen om ook de weerloze, de arme en de zwakke medemens beter te 'zien'. En hoe zou jij in beweging kunnen komen om voor hen op te komen?

Lees: Matteüs 6:19-26

Mammon is de afgod van het geld. Je kan niet voor God leven én voor geld leven, zegt Jezus in vers 24. Rijke mensen, zoals wij vaak zijn, moeten dus kiezen. Wil ik voor God leven? Dan vraagt dat radicale keuzes in hoe ik omga met geld. Dan moet ik voor mezelf uitzoeken hoe ik ervoor zorg dat ik geen 'schatten op aarde' verzamel. Maar juist mijn bevoorrechte positie als rijke gebruik om goed te doen, te delen, en te leren accepteren dat ik kan leven van 'genoeg', omdat God wel voor mij zorgt.

Gespreksvraag

- Denk er voor jezelf een paar minuten over na: welke rol speelt geld in mijn leven? Verzamel ik misschien wel teveel 'schatten op aarde'? Wat zou ik kunnen missen en wat voor goeds zou ik daarmee kunnen doen? Als je wilt: deel je inzichten met elkaar.

Afrondend

- a) Luister naar het lied 'Breng ons in evenwicht' van Schrijvers voor gerechtigheid.
- b) Dank God dat Hij een wereld heeft geschapen waarin er genoeg kan zijn voor iedereen. Genoeg eten, genoeg geld, genoeg liefde. Belijdt dat er, ook door ons toedoen, onrecht is ontstaan en er veel mensen zijn die niet genoeg hebben en vraag hiervoor vergeving.
Bid God of Hij je wil helpen om geen schatten op aarde te verzamelen ten koste van anderen. Maar juist met open ogen de wereld door te gaan, zodat we de mensen zien die dat nodig hebben en vrijmoedig delen.
- c) Kan je in vrede uit elkaar? Wanneer je op een persoonlijke manier met elkaar over het geloof spreekt, kan het soms zijn dat je (onbewust) bepaalde gevoeligheden bij elkaar aanraakt die nog niet voldoende uitgesproken zijn. Ook kan het bijvoorbeeld zijn dat je er tijdens het afrondende gebed achter komt dat je nog iets had willen zeggen, vragen of toelichten. Kortom: zijn er dingen die nog benoemd, gevraagd of uitgesproken moeten worden? Zo ja, neem hier de tijd voor voordat je uit elkaar gaat. Zodat je echt in vrede uit elkaar kunt gaan.

3. Waar vind ik rust?

Inleidend

- a) Om een goed persoonlijk geloofsgesprek te houden, is het belangrijk om van elkaar te weten hoe jij je op dit moment voelt. Ben je gespannen, heb je er zin in, heb je een drukke dag gehad of juist een relaxte? Kortom: hoe zit je hier? Deel kort met elkaar wat voor jou belangrijk is dat de anderen van je weten. Het is niet de bedoeling dat je hierover uitgebreid in gesprek gaat met elkaar, maar wel dat je liefdevol rekening kunt houden met elkaar.
- b) Bid God of Hij met Zijn heilige Geest bij jullie aanwezig wil zijn tijdens dit geloofsgesprek. En/of luister met elkaar naar het lied 'Verberg mij nu', Opwekking 695.

We leven in een tijd waarin het gewoon is om 'druk' te zijn. Een tijd van versnelling, zo wordt onze tijd wel genoemd. Door o.a. alle technologische ontwikkelingen gaat het leven steeds sneller. We krijgen steeds meer prikkels te verwerken en we zijn bijna altijd bereikbaar. Er zijn weinig momenten waarop je als mens even 'uit' kan staan, stil kan worden, tot rust kan komen.

Gespreksvraag

- Voel jij je vaak rustig, of juist druk? Op een schaal van 1-10, waarbij 1 'heel rustig' is, en 10 'heel druk', waar sta jij?

Lees: Psalm 131

In dit korte liedje wordt een tegengif geboden tegen drukte en haast van onze tijd. Eerst somt de zanger op in vers 1: 'niet trots', 'niet hoogmoedig', 'niet zoeken naar wat te hoog gegrepen is'. Oftewel: niets zoeken naar meer en meer, niet de lat steeds hoger leggen, niet jezelf en deze wereld uitputten, niet versnellen. Maar: vertragen.

In vers 2 wordt dat vertragen uitgebeeld. Worden zoals een kind die genoeg gedronken heeft, op de arm van moeder. Stil, rustig. Er is niets wat het kind

‘moet’, het hoeft niet te presteren. Nee, het is gewoon geliefd, er wordt voor het kind gezorgd. Mama is er vol liefde bij. Het is goed.

Gespreksvraag

- Wat helpt jou om iets van die rust te ervaren?

In de Psalm staat de moeder symbool voor God. En het kind, dat zijn wij. God is als goede moeder. Voor God hoef je niets te presteren of te kunnen. Nee, zoals een baby geliefd is, nog voordat hij/zij ook maar iets terug kan doen voor de ouders. Zo zijn wij geliefd door God, en we hoeven daar niks voor te doen.

Gespreksvraag

- Geloof jij dat je daadwerkelijk geliefd bent door God, zonder dat je daar iets voor terug hoeft te doen? Vind je het makkelijk om dit te geloven, of moeilijk? Als je dit moeilijk vindt: wat maakt dit zo moeilijk?
- Zijn er momenten in je leven geweest dat jij je onvoorwaardelijk geliefd hebt gevoeld door God? Zo ja, wil je hier een voorbeeld van delen?

Lees: Micha 4:1-5

“Ieder zal zitten onder zijn wijnrank en onder zijn vijgenboom”. Dat is het toekomstvisioen wat de Bijbel schets. Een visioen van rust en vrede.

Ooit zal die dag aanbreken, als Jezus terugkomt. Dat is nu nog niet het geval. Wij leven nu nog in een wereld waarin die ultieme rust niet te vinden is. En toch mogen we geloven dat – als dít Gods gewilde toekomst is – er ook nu al iets van die toekomst te bereiken is op aarde.

Gespreksvraag

- Wat zou jij anders kunnen doen in jouw leven om meer van de rust die God wil geven te gaan ervaren? Schrijf dit eerst voor jezelf op en bespreek je antwoorden daarna met elkaar.

Opdracht

- Pak je agenda erbij en plan voor jezelf concrete momenten in waarop je aan de slag kan met het in de vorige vraag gegeven antwoord.

Afrondend

- a) Luister naar het lied 'Ik wil heel dicht bij U zijn', Opwekking 581.
- b) Dank God dat Hij van ons houdt, ook als wij niks voor Hem terug kunnen doen. Dank Hem dat wij mogen zijn als baby's, op de arm van moeder. Dank God dat Hij een God van rust is, die ons niet opjaagt, maar juist uitnodigt om stil te worden en te genieten van wat Hij ons geeft. Bid God of Hij ons wil helpen om die rust ook te vinden. Vraag Hem om je door zijn Heilige Geest te helpen om niet mee te gaan in de gehaaste versnelling van deze tijd, maar juist te verdragen en aandacht te geven aan de dingen die echt belangrijk zijn.
- c) Kan je in vrede uit elkaar? Wanneer je op een persoonlijke manier met elkaar over het geloof spreekt, kan het soms zijn dat je (onbewust) bepaalde gevoeligheden bij elkaar aanraakt die nog niet voldoende uitgesproken zijn. Ook kan het bijvoorbeeld zijn dat je er tijdens het afrondende gebed achter komt dat je nog iets had willen zeggen, vragen of toelichten. Kortom: zijn er dingen die nog benoemd, gevraagd of uitgesproken moeten worden? Zo ja, neem hier de tijd voor voordat je uit elkaar gaat. Zodat je echt in vrede uit elkaar kunt gaan.

4. Zie je mij?

Inleidend

- a) Om een goed persoonlijk geloofsgesprek te houden, is het belangrijk om van elkaar te weten hoe jij je op dit moment voelt. Ben je gespannen, heb je er zin in, heb je een drukke dag gehad of juist een relaxte? Kortom: hoe zit je hier? Deel kort met elkaar wat voor jou belangrijk is dat de anderen van je weten. Het is niet de bedoeling dat je hierover uitgebreid in gesprek gaat met elkaar, maar wel dat je liefdevol rekening kunt houden met elkaar.
- b) Bid God of Hij met Zijn heilige Geest bij jullie aanwezig wil zijn tijdens dit geloofsgesprek. En/of luister met elkaar naar het lied 'Heer U doorgrondt en kent mij', Opwekking 518

Opdracht

- Neem 5 minuten de tijd om in stilte naar elkaar te kijken. Schrijf voor jezelf op wat je ziet aan de anderen en wat jij daarbij denkt/ervaart. Probeer die twee strikt te scheiden. Wat je *ziet* is zoveel mogelijk objectief. Bijvoorbeeld: ik zie dat hij/zij rode wangen heeft. Wat je daarbij denkt/ervaart is heel subjectief. Bijvoorbeeld: 'ik denk dat hij/zij zich ongemakkelijk voelt'. Bewaar dit briefje voor later op de avond.

Gespreksvraag

- Hoe vind je het om zo naar anderen te kijken en zelf bekeken te worden?

Lees: Lucas 19:1-10

Zacheüs wil graag Jezus zien. Maar hij wil niet graag gezien worden, daarom klimt hij in een boom. Hij verstopt zichzelf zodat hij niet geconfronteerd hoeft te worden met zichzelf en met de (veroordelende) reacties van de mensen op hem.

Een heel menselijke actie van Zacheüs. We zijn er als mensen over het algemeen goed in om de diepere lagen van onszelf verborgen te houden voor de mensen om ons heen. We zetten een masker op, verstoppen ons als het ware. Met als gevolg dat we minder makkelijk gekwetst kunnen worden. Maar ook met als gevolg dat niemand ons meer echt ziet en kent. Een hoge prijs.

Gespreksvraag

- Herken jij jezelf in Zacheüs? Herken jij de neiging om jezelf te verstoppen en jezelf niet écht te laten zien? Op welke manier herken jij dit wel/niet?

Jezus wil graag gezien worden. Hij wil de mensen graag laten zien wie Hij is en wie God is. En tegelijk wil Jezus graag de mensen echt zien, hen kennen met alles wat er is, en hen liefhebben.

Jezus ziet Zacheüs wél, ook al is hij verstopt. Maar Jezus wil graag meer, Hij wil Zacheüs écht zien. Niet half verstopt, maar helemaal. Daarom nodig Jezus hem uit in vers 5: “kom vlug naar beneden, want vandaag moet Ik in uw huis verblijven”.

Prachtig wat Jezus doet. Hij ziet Zacheüs én Hij nodigt Zacheüs uit om ook zichzelf te laten zien.

Gespreksvraag

- Herken je uit je eigen leven dat God/Jezus jou wél ziet, ook op de momenten dat jij jezelf wat terugtrekt of verstoppt? Zo ja, hoe is/was dat voor jou?

Ik geloof dat Jezus ook ons uitnodigt om onszelf te laten zien. In de eerste plaats aan God, door in ons gebed eerlijk te zijn/worden naar God over hoe het met ons gaat en wat er is in ons leven. We hoeven ons voor God niet beter voor te doen dan we zijn, Hij kent ons immers door en door (Psalm 139).

Tegelijk geloof ik dat Jezus ons uitnodigt om ook onszelf te laten zien aan elkaar. Als broers en zussen in het geloof zijn wij aan elkaar gegeven. En we

hebben elkaar nodig om in liefde opgebouwd te worden en te groeien in ons geloof en op onze levensweg. Het is heerlijk als mensen met liefdevolle ogen naar je kijken, jou zien, jou écht kennen en van je (blijven) houden.

Gespreksvraag

- Pak de papiertjes van de start-opdracht er nog eens bij. Deel wat je van iemand gezien hebt en wat je daarbij dacht/ervaarde. Geef vervolgens de ander de ruimte om daarop te reageren. Klopte het, of niet? En zo niet, hoe zit het dan wel echt bij jou? Zo kan je jezelf laten kennen.

Let op: ga niet met elkaar de discussie aan. Deel simpelweg wat je gezien hebt en laat vervolgens de ander vertellen hoe het bij hem/haar zit. Ga niet doorvragen maar luister gewoon naar wat de ander wil vertellen en wees liefdevol aanwezig.

Afrondend

- a) Luister of zing het lied 'Hoe mooi en hoe heerlijk', Opwekking 767.
- b) Dank God ...
Bid God ...
- c) Kan je in vrede uit elkaar? Wanneer je op een persoonlijke manier met elkaar over het geloof spreekt, kan het soms zijn dat je (onbewust) bepaalde gevoeligheden bij elkaar aanraakt die nog niet voldoende uitgesproken zijn. Ook kan het bijvoorbeeld zijn dat je er tijdens het afrondende gebed achter komt dat je nog iets had willen zeggen, vragen of toelichten. Kortom: zijn er dingen die nog benoemd, gevraagd of uitgesproken moeten worden? Zo ja, neem hier de tijd voor voordat je uit elkaar gaat. Zodat je echt in vrede uit elkaar kunt gaan.